

INFORMACJA PRASOWA z dn. 16/11/2022

Debata Ekspercka

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie & Fundacja PALETA & Instytut Quant Tank

16/11/2022, godz. 15.00-18.00, SGH, budynek główny – aula VII

pt. „INSPIRACJE MŁODEJ SZTUKI POLSKIEJ”

Sesja 1 – „UCZELNIA”: ROLA UCZELNI W PRZYGOTOWANIU DO SAMODZIELNEJ PRACY ARTYSTYCZNEJ

Paneliści:

dr hab. Krzysztof Kozłowski, prof. SGH – prorektor ds. dydaktyki i studentów, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Lidia Piechocka-Witczak – dyrektor Centrum Kultury „Browar B”

Maria Wollenberg-Kluza – prezes Fundacji Sztuki Współczesnej PALETA

prof. dr hab. Aleksander Zyśko – Katedra Rzeźby i Działań Przestrzennych, Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu

Prowadzący:

Piotr Cegłowski – redaktor naczelny Miesięcznika MANAGER

Sesja 2 – „RYNEK”: WYZWANIA DLA RYNKU W POSZUKIWANIU MŁODYCH TALENTÓW

<u>Paneliści:</u>	dr Piotr Bernatowicz – dyrektor Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski prof. dr hab. Marek Bryx – kierownik Katedry Miasta Innowacyjnego, pełnomocnik rektora ds. rozwoju kampusu, SGH w Warszawie Rafał Kamecki – prezes ARTINFO.pl Monika Nowakowska – kurator wystaw, historyk i krytyk sztuki, Łódzki Dom Kultury <i>Paweł Węglowski – prezes Domu Aukcyjnego LIBRA</i>
<u>Prowadzący:</u>	dr Jacek Kurek – Muzeum Hutnictwa w Chorzowie

Kluczowe zagadnienia *:

(*) Opinie wyrażone w niniejszej prezentacji są opiniami autorów i nie przedstawiają stanowisk instytucji.

1. Czy uczelnie artystyczne w swoim programie nauczania wykraczają poza przedmioty czysto warsztatowe? Czy kształcą/przygotowują również do samodzielności zawodowej po ukończeniu uczelni?
2. Czy młody artysta opuszczając mury uczelni może liczyć na dalszą instytucjonalną więź i wsparcie z uczelni, którą ukończył?
3. Czy przy ocenie dzieła młodego twórcy bierze się pod uwagę umiejętności warsztatowe?
4. Czy same umiejętności warsztatowe są wystarczające w ocenie dzieła?
5. Czy młoda sztuka nawiązuje do realiów życia codziennego?
6. Czy w tworzeniu młodych twórców przeważa postawa tzw. „czystej sztuki”?

7. Czy wartości duchowe są zauważalne w sztuce młodych?
8. Czy młodzi twórcy nawiązują do dawnej sztuki?
9. Czy nowe media są pomocne w kreowaniu sztuki?
10. Czy można zauważyć, że obecne młode pokolenie wykształca/wytacza nowe trendy w sztuce?
11. Czy w obecnych czasach młodzi artyści tworzą grupy artystyczne?
12. Czy jest potrzeba tworzenia takich grup artystycznych? Czy istnieje potrzeba tworzenia środowisk pokoleniowych o różnorodnych kierunkach i tendencjach w sztuce?

Pyt. nr	Sesja: UCZELNIA					Sesja: RYNEK					
	P.Cegłowski	K.Kozłowski	L.P.-Witczak	M.Wollenberg	A.Zyśko	P.Bernatowicz	M.Bryx	R.Kamecki	J.Kurek	M.Nowakows.	P.Węglowski
1	NIE	Nie wiem	NIE	NIE	TAK	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
2	NIE	Nie wiem	NIE	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE	TAK	NIE	NIE
3	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK
4	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
5	TAK	TAK	Raczej NIE	Raczej TAK	NIE	TAK	Raczej NIE	TAK	TAK	NIE	TAK
6	TAK	Nie wiem	TAK	Raczej TAK	NIE	NIE	TAK	NIE	TAK	TAK	NIE
7	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
8	NIE	TAK	NIE	Raczej TAK	NIE	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK
9	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE	NIE	TAK	TAK
10	TAK	Raczej TAK	Raczej TAK	Raczej TAK	NIE	NIE	NIE	TAK	NIE	NIE	TAK
11	TAK	Raczej TAK	Raczej NIE	NIE	NIE	TAK	Nie wiem	TAK	TAK	NIE	TAK
12	TAK	Raczej TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK

13. Czy obecna krytyka artystyczna ma odwagę zauważać młodych, wchodzących na rynek sztuki?
14. Czy obecna krytyka artystyczna omawia tylko uznane kierunki?
15. Czy obecna krytyka artystyczna spełnia oczekiwania twórców?
16. Czy rola mediów (prasa, radio, telewizja) jest wystarczająca w pokazywaniu współczesnych dokonań z dziedziny sztuk pięknych?
17. Czy rola Internetu (dostępność informacji) pomaga w wejściu na rynek sztuki?
18. Czy instytucje państwowe (Ministerstwo, Wydziały Kultury Urzędów Miast) proporcjonalnie dzielą pieniądze na wspieranie artystów?
19. Czy proporcjonalnie odpowiednie środki trafiają na wsparcie sztuk pięknych (malarstwo, rzeźba, grafika...)?
20. Czy młody artysta ma możliwości, aby bez wsparcia zaistnieć na rynku sztuki? Czy młody artysta ma szansę na osiągnięcie sukcesu artystycznego i rynkowego bez wsparcia profesjonalnych menedżerów (marszandów, krytyków, inwestorów, etc.)?
21. Czy zbiegi okoliczności mogą mieć wpływ na sukces młodego artysty?
22. Czy istnieje zainteresowanie marszandów sztuką młodych?
23. Czy efekty merkantylne tego zainteresowania są satysfakcjonujące dla młodych?
24. Czy należy wyodrębnić sztukę młodych na rynku sztuki?
25. Czy sukces rynkowy młodego artysty może być zagrożeniem dla jego przyszłej niezależności artystycznej?
26. Czy istnieją w Polsce zachęty dla inwestorów do nabywania prac młodych twórców?
27. Czy można uznać za dojrzały ciągle rozwijający się w Polsce rynek prywatnych galerii i aukcji sztuki?
28. Czy rozpowszechnienie się w Polsce art-banking oraz funduszy inwestujących w sztukę będzie szansą dla rozwoju młodych początkujących artystów?
29. Czy rozwój rynku NFT jest miejscem, gdzie mogą zdobyć przewagę młodzi artyści?
30. Czy wykształcenie polskiej klasy średniej jest istotną barierą do kolekcjonowania/zakupów młodej sztuki?

Pyt. nr	Sesja: UCZELNIA					Sesja: RYNEK					
	P.Cegłowski	K.Kozłowski	L.P.-Witczak	M.Wollenberg	A.Zyško	P.Bernatowicz	M.Bryx	R.Kamecki	J.Kurek	M.Nowakows.	P.Węglowski
13	NIE	TAK	NIE	Raczej NIE	NIE	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE
14	NIE	Nie wiem	TAK	Raczej TAK	TAK	NIE	NIE	NIE	TAK	NIE	TAK
15	NIE	Nie wiem	NIE	NIE	NIE	NIE	Raczej NIE	NIE	NIE	Nie wiem	NIE
16	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
17	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
18	NIE	Raczej NIE	NIE	Raczej NIE	NIE	TAK	Raczej TAK	NIE	NIE	NIE	NIE
19	NIE	Raczej NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	Raczej TAK	NIE	NIE	NIE	NIE
20	NIE	NIE	NIE	Raczej TAK	NIE	NIE	NIE	TAK	NIE	TAK	TAK
21	TAK	TAK	TAK	Raczej TAK	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
22	TAK	TAK	Raczej NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK
23	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	TAK	NIE	Nie wiem	NIE
24	TAK	TAK	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	NIE	TAK
25	NIE	TAK	NIE	Raczej NIE	NIE	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK	NIE
26	NIE	Nie wiem	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
27	NIE !	Nie wiem	NIE	Raczej NIE	NIE	NIE	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE
28	NIE	Raczej TAK	TAK	Raczej TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE
29	NIE	Raczej TAK	TAK	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE	TAK	TAK	NIE
30	TAK	TAK	TAK	Raczej NIE	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK

Komentarze *:

(*) Opinie wyrażone w niniejszej prezentacji są opiniami autorów i nie przedstawiają stanowisk instytucji.

Piotr Wachowiak (JM Rektor SGH): Szkoła Główna Handlowa w Warszawie od 116 lat kształtuje liderów polskiego życia gospodarczego. Nasza uczelnia stanowi wspólnotę akademicką opartą na systemie wartości, którymi są: prawda, profesjonalizm, uczciwość szacunek i współpraca. Jednocześnie wysoko cenimy kreatywność i wyobraźnię, wychodząc z założenia, że powinny one cechować nie tylko młodych artystów i wizjonerów sztuki, ale również ludzi, którzy w przyszłości będą zmieniać polskie życie gospodarcze, wprowadzać innowacje i rewolucjonizować przedsiębiorczość. W każdej dziedzinie: tak w sztuce, jak w gospodarce ważne jest mądre i nastawione na współpracę przywództwo.

Jacek Kurek: Uczelnie (nie tylko artystyczne) żadną miarą nie powinny ograniczać się do roli szkół stricte zawodowych, ale stwarzać dla swoich adeptów przestrzeń do rozpoznawania horyzontów kulturowych i społecznych, także związanych z istnieniem szeroko pojętych rynków, które choć bywają trudne, jednak są otwarte również dla

ludzi znajdujących się na progu zawodowych karier. Nie ulega wątpliwości, że pozostanie „niezależnym artystą” bądź „rzemieślnikiem” jest kwestią indywidualnych wyborów, do których każdy powinien mieć prawo. Jednak decyzja o skierowaniu się ku tej drugiej opcji nie może być wynikiem przymusu, konieczności, braku alternatywy. Wolność artystyczna winna być bowiem jednym z fundamentalnych priorytetów sztuki jako takiej, tym samym sztuki wysokiej. Jednocześnie spełnienie wymogów rynku nie musi stać się negacją jakości w realizowaniu artystycznych powołań i być czymkolwiek zdrożnym. Znane są liczne przykłady wskazujące, że spektakularny sukces finansowy wynikający z realizacji merkantylnych, zleconych zadań, daje – nawet w dojrzałym wieku artysty (vide przypadek kompozytora Karla Jenkinsa) – możliwości uzyskania artystycznej niezależności. A sama realizacja komercyjnych zadań nie musi zamykać drogi do uzyskania najwyższej jakości - także rozumianej w kategoriach artystycznych.

Krzysztof Kozłowski: Wyzwaniem edukacji jest dawać narzędzia do analizowania problemów, które jeszcze nie powstały. To wymaga nie tylko wiedzy ale również wrażliwości. A tej z kolei nie da się wykształcić, można ją tylko kształtować.

Aleksander Zyśko: Uczelnia artystyczna - Akademia, generalnie jest miejscem, gdzie o ile student chce, to może zdobyć umiejętności warsztatowe potrzebne do pracy artystycznej. Problemy pojawiają się w dwóch aspektach. Pierwszy to płytkość rynku sztuki w Polsce. Jest zdecydowanie zbyt małe zapotrzebowanie na tę ilość absolwentów jaką mamy na rynku sztuki. W Polsce są Akademie Sztuk Pięknych plus Uniwersytety Artystyczne oraz kilkanaście Uniwersytetów z Wydziałami Artystycznymi.

Krzysztof Kozłowski: Jedną z najważniejszych kompetencji na ścieżce edukacji ekonomicznej czy biznesowej, jest zrozumienie, że warsztat jest tylko po to by realizować inspirację. A tych trzeba szukać tak na uniwersytecie, jak i poza nim.

Lidia Piechocka-Witczak: Młodzi ludzie studiujący w szkołach artystycznych powinni być również wyposażeni w wiedzę marketingową, narzędzia w dziedzinie przedsiębiorczości i promocji. Potrzebne jest, aby uczelnie funkcjonowały w ściślejszym sprzężeniu z rynkiem. Konieczna jest szersza promocja młodych artystów i większa o nich wiedza. Jest tak bowiem, że środowisko przedsiębiorców, szeroko pojęty biznes, nie ma wiedzy o sztuce, różnych jej dziedzinach i aktualnościach.

Marek Bryx: Sztuka jest rezultatem wyobraźni, intuicji talentu i przyjętych reguł. Stosunek twórcy do rzeczywistości może więc być swobodny, wynikający z jego wyobraźni, talentu i zasad, którym chce się poddać. Zatem twórca może przekształcać rzeczywistość według swojego „widzi mi się”. Jest to jego niezbywalne prawo. Równocześnie jednak sztuka musi być ekspresyjna, czyli wywoływać uczucia; wzruszać odbiorcę. Możliwość osiągnięcia mojego wzruszenia zależy nie tylko od przedmiotu, który obserwuję (kontempluję), ale ode mnie jako podmiotu; od moich umiejętności percepcji jako odbiorcy sztuki. Wrażliwość każdego człowieka na sztukę, a więc piękno, jest różna. Piękno jest bowiem także stosunkiem podmiotu i przedmiotu, jest reakcją podmiotu na przedmiot.

Aleksander Zyśko: Drugi jeszcze ważniejszy aspekt należytego przygotowania, to ogólnie mówiąc, brak przekonania do potrzeby szerszego uwzględnienia kultury humanistycznej jako niezbędnej części przygotowania zawodowego artysty plastyka. Przejawia się to często w nieselektywnym przyjmowaniu różnych stylizacji, co prowadzi do pracy ukierunkowanej na taki typ formy czy idei, która naśladuje wzór zaobserwowany na rynku dzieł plastycznych w aktualnym obiegu.

Aleksander Zyśko: Rozwój umiejętności warsztatowych jest możliwy w bardzo szerokim zakresie. W ostatnich 20 latach uczelnie zostały wyposażone w aparaturę badawczo-rozwojową, umożliwiającą poznanie różnych technik we wszystkich specjalnościach.

Maria Wollenberg-Kluza: Rola warsztatu w sztukach pięknych jest niezmiernie istotna, ale warsztat nie może być ważniejszy od wyobraźni, to wyobraźnia charakteryzuje twórcę, to poprzez wyobraźnię artysta przekazuje swoje myśli, określa swoją wrażliwość, swoje postrzeganie świata. Jedynie doskonały warsztat – to tylko rzemiosło. A wyobraźnia i warsztat to już sztuka.

Krzysztof Kozłowski: Sztuką nie jest być wybitnym specjalistą, sztuką jest mieć przy tym szerokie horyzonty. Zresztą jedno bez drugiego chyba nie jest już dzisiaj możliwe.

Aleksander Zyśko: Większość kandydatów na studia nie posiada pogłębionej wiedzy w zakresie szeroko pojętej humanistyki. Stąd też rzadko podejmują zagadnienia kondycji współczesnego człowieka, a jeżeli już, to podejmują ten temat powierzchownie.

Lidia Piechocka-Witczak: Zbyt mało i zbyt rzadko włącza się artystów, ich kreatywność w różne dziedziny życia.

Monika Nowakowska: Młodych artystów bardziej interesuje współczesność niż przeszłość, chętnie uwieczniają życie wewnętrzne (portrety), przyrodę (pejzaże), międzyludzkie relacje (kompozycje figuralne i abstrakcyjne).

Aleksander Zyśko: Głównymi obszarami zainteresowań studentów jest świat fantastyki, poszukiwanie wyrazu w obszarze abstrakcji. W obszarze społecznym podejmują chętnie bieżące nagłaśniane zagadnienia, jak na przykład ekologia, świat zwierząt czy też wątki feministyczne.

Maria Wollenberg-Kluza: Bez względu na to, czy sztuka jest abstrakcyjna, czy przedstawiająca musi kierować się myślą. Podlega tym samym zasadom kompozycji, tej samej zasadzie tworzenia jedności (dzieła) z wielości (elementów). Jeśli dzieło pozbawione jest myśli, to mamy do czynienia z amatorszczyzną w tym pejoratywnym znaczeniu.

Marek Bryx: Najważniejszą kwestią jest przygotowanie podmiotu do odbioru dzieła sztuki (przedmiotu). Wydaje się, że nasza edukacja w tym względzie (być może poza wyjątkami), zasadniczo nie przygotowuje odbiorcy na spotkanie ze sztuką. Nie uwrażliwia go. Dotyczy to wszystkich rodzajów sztuki i z różnego okresu, ale szczególnie sztuki nowoczesnej, młodej.

Maria Wollenberg-Kluza: Sztuki nie należy dzielić na sztukę młodych i sztukę dojrzałych artystów, sztuka powinna być po prostu „dobra”, co nie znaczy, że nie należy wspierać młodych zwłaszcza tych utalentowanych. Oni również kreują „Sztukę Dobrą”, a jedynie na razie nie są znani, a więc trzeba im pomóc w popularyzacji ich działań (wysiłków), aby mogli na równi mierzyć się z twórcami dojrzałymi.

Paweł Węglowski: Oprócz elementu estetycznego warto porównać ceny młodego artysty w kilku miejscach (domy aukcyjne, galerie). Wtedy mamy pewność, że cena, którą płacimy za dane dzieło artysty, jest godziwa i nie odbiega znacząco od wycen rynkowych. Warto brać udział w aukcjach zarówno tych komercyjnych jak i charytatywnych. Kierując się motywem inwestycyjnym na rynku sztuki należy stale się edukować - dużo czytać i odwiedzać wystawy.

Marek Bryx: Lansowanie nowej sztuki wymaga nie tylko utalentowanych artystów z wyobraźnią, ale także zaangażowania inwestorów. Szczególna rola w propagowaniu „nowej sztuki” czy „młodej sztuki” przypada inwestorom instytucjonalnym i placówkom edukacyjnym.

Monika Nowakowska: Potencjał młodej sztuki to odwaga w eksperymentowaniu z warsztatem i tematem, świeżość spojrzenia na świat i bezkompromisowość w komentowaniu kondycji współczesnego człowieka.

Marek Bryx: Artysta, jeśli chce osiągnąć sukces komercyjny, musi nagiąć się do reguł, do zasad rynku, a ograniczyć swoją wyobraźnię czy intuicję. Artysta może „iść na całość” gwałcąc reguły i ulegając wyłącznie wyobraźni, ale z niezwykle nikłą nadzieją na komercjalizację swoich dzieł. Wyjątkiem może być znalezienie zafascynowanego nową sztuką marszanda i inwestora, którzy wywindują rynkową wartość jego sztuki poprzez agresywny marketing oraz umiejętną politykę zakupową.

Rafał Kamecki: Aukcje Młodej Sztuki stały się także doskonałą promocją dla absolwentów uczelni artystycznych. Wielu artystów osiągnęło dzięki aukcjom Młodej Sztuki naprawdę spektakularne sukcesy.

Maria Wollenberg-Kluza: Ze wszech miar pożądane są spotkania artystów z ludźmi biznesu. Nigdy nie można liczyć na zakupy państwowe. Tak było dawniej i tak jest obecnie. Zdarzają się takie zakupy ale dla wybranych artystów. Tak było i tak jest. Wobec tego pozostaje wolny rynek i tu królują prawa snobizmu, podszeptów i oby gustu, Gust można delikatnie kształtować. Nabywcami dzieł sztuki są przede wszystkim ludzie zamożni i tu pojawia się potrzeba spotkań, dyskusji – polemiki artystów z ludźmi biznesu.

Paweł Węglowski: Kupując młodą sztukę w głównej mierze kierujemy się naszym gustem a nie wiara, że wartość pracy wzrośnie w czasie. Inwestycja w sztukę nie powinna wynosić więcej niż 10% całego kapitału inwestycyjnego (akcje, nieruchomości, złoto itp.). Na rynku sztuki istnieją mody na niektóre nazwiska. Bywa tak, że moda mija i ceny rynkowe spadają o kilkadziesiąt procent od szczytów. Inwestowanie w sztukę to proces rozłożony na lata. Realne zyski ze sprzedaży mogą pojawić się po minimum 5-10 latach.

Rafał Kamecki: Rynek dzieł sztuki w Polsce rozwija się w rekordowym tempie. Nastąpiła moda na kolekcjonowanie i inwestowanie w dzieła sztuki. Segment młodej sztuki obecny jest na naszym rynku już od ponad dekady. W tym czasie wokół niego wytworzyło się szerokie grono kolekcjonerów i pojawiło się wielu nowych artystów.

Monika Nowakowska: Talent młodego artysty to tylko kilka procent sukcesu, na rynku sztuki bardziej liczy się konsekwencja w działaniu, determinacja, zaangażowanie w promocję, szczęście do ludzi i cięższa praca.

Lidia Piechocka-Witczak: Może być tak, że młody artysta jest też dobrym pracownikiem, w dodatku twórczym, z nietuzinkowymi pomysłami. Dysponuje nieprzeciętnymi, w porównaniu z innymi pracownikami, predyspozycjami.

Maria Wollenberg-Kluza: Wszelkie działania typujące liderów dodają laureatom wiary w siebie. Mogą to być wystawy z nagrodami, konkursy oraz nagrody np. środowiskowe, krytyków itp., wszystko to zmierza do wyłonienia najwartościowszych dzieł. Niestety po latach nie wszystko wytrzymuje próbę czasu. Czasem winni są sami artyści, nie potrafili wytrwać, często wchłonęły ich zachęty merkantylne.

Lidia Piechocka-Witczak: Środowiska, które mogłyby być wsparciem dla młodych artystów lub artystów w ogóle, z jednej strony nie są zainteresowane, nie mają wiedzy o tym, co się dzieje w "sztuce", ale z drugiej strony promocja aktualności ze świata sztuki nie dociera do środowiska biznesu lub też dociera wąską strużką. Być może rozhermetyzowanie środowiska uczelni artystycznych i szersza współpraca z (na przykład) ośrodkami kultury przyniosłyby efekty i wsparcie dla umacniania się, zwłaszcza młodych artystów, na rynku.

Aleksander Zyśko: Współpraca z uczelniami zagranicznymi pozwala studentom zarówno uzupełnienie kompetencji warsztatowych jak i językowych. Umożliwia także poznanie różnych postaw twórczych i zbiorów muzealnych.

Piotr Cegłowski: Z perspektywy ostatnich 2-3 dekad zadaję sobie pytania. Są one wyrazem mojej smutnej refleksji i troski, czy młodzi artyści mają szansę odnaleźć się na rynku sztuki:

1. Czy kierunek, w jakim rozwija się dziś sztuka, stanowi dla niej samej zagrożenie?
2. Dlaczego powszechnie akceptowany i przez wiele osób podziwiany jest trend - z przesadną być może złośliwością - nazywany "arte polo"? Czy świat również wpada w tą pułapkę?
3. Co spowodowało zepchnięcie sztuki na ostatnie miejsce na społecznej liście potrzeb w Polsce, skoro nawet w okresie realnego socjalizmu wyglądało to dużo lepiej?
4. Z jakich powodów sztuka, która chciałaby być krytyczna, staje się karykaturą samej siebie?

++++
Niniejsza informacja może być powielana, cytowana i rozpowszechniana w części lub całości bez uzyskiwania dodatkowej zgody uczestników i organizatorów debaty. W przypadku wykorzystywania treści z niniejszego komunikatu zachodzi konieczność podawania źródła informacji.

++++
Dodatkowe informacje można uzyskać: QUANT TANK; tel. 22 299 66 30; biuro@ideia.pl

++++